

Movisie

Voor een positieve verandering

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

WELKOM BIJ DE WORKSHOP

COLLECTIEF WERKEN IN DE WIJK

Dag van de wijkteams, 16 november 2023

Hilde van Xanten en Silke van Arum (Movisie)

Programma

- Collectief werken, wat bedoelen we ermee?
- Waarom collectief werken?
- Hoe kunnen wijkteams vaker collectieve ondersteuning aanbieden bij ondersteuningsvragen van inwoners?
- Wat kan de gemeente doen om collectief werken te stimuleren en borgen?
- Geleerde lessen; wat helpt bij collectief werken?
- Uitwisseling 'kijk op collectief werken'
- Terugkoppeling; wat neem je mee uit deze workshop

Collectief; gezamenlijk, gemeenschappelijk
Collectief aanbod; groepsgerichte activiteiten

1. Individuele hulpvragen van inwoners met elkaar verbinden van waaruit een collectief aanbod gevormd kan worden of waarbij aangesloten wordt op bestaande voorzieningen/activiteiten.
2. Het versterken van het functioneren van inwoners in een sociaal netwerk.
3. Inspelen op maatschappelijke thema's in een wijk, zoals leefbaarheid- en sociale veiligheidsvraagstukken of armoede.

Vanuit de inwoners

Inwoners geven vaak de voorkeur aan collectieve activiteiten omdat...

- problemen niet worden geïndividualiseerd maar **genormaliseerd**.
- hun **sociale netwerk groter** wordt en de onderlinge zorgzaamheid en omzien naar elkaar wordt versterkt.
- zij mede vorm geven aan de activiteiten, persoonlijke **ontwikkeling** en competenties worden gestimuleerd.

Vanuit de professionals

Professionals in de uitvoering zien kansen in collectief werken omdat...

- bij inwoners zich vaak **dezelfde problematiek** voordoet.
- samenwerken met partners in de wijk **betere oplossingen** brengt en energie geeft.
- problematiek **duurzamer** is op te lossen en soms ook is te voorkómen.
- mensen in groepsverband sneller geneigd zijn om **signalen** bij elkaar te herkennen.

Vanuit de gemeenten

Beleidsmakers van gemeenten realiseren zich dat...

- een **opdracht tot collectief werken** helpend is; het is vaak een nieuwe manier van werken waarbij de omslag wordt gemaakt van individueel naar collectief.
- de **waarde van inzet** van actieve inwoners **optimaal benut** wordt.
- de **kosten en administratieve lasten** van collectieve benaderingen zijn vaak lager dan van individuele benaderingen en **helpen wachtlijsten** bij aanbieders tegen te gaan.

Zet collectief werken bewust in, maak als wijkteam een keuze

- visie op collectief werken
- je functie en positie als wijkteam
- actief te investeren in een goede samenwerkingsrelatie

‘We constateerden: als we het echt willen, moeten we ons er ook hard voor maken en investeren in samenwerking.’

Routekaart voor collectief werken

[Routekaart voor collectief werken | Movisie](#)

Verkennen

Stap 1. Verken het vraagstuk en maak gebruik van signalen en data

- Begin bij wat jij en/of je (sociaal) team signaleren: welke vragen of problematiek komen vaak terug? Denk bijvoorbeeld aan vechtscheidingen, geldzorgen en eenzaamheid.
- Verzamel relevante informatie en data, bijvoorbeeld over verstrekte beschikkingen, demografische kenmerken en veiligheid. Bevraag ook inwoners(organisaties) en professionals.
- Ga na: wat speelt er, is de problematiek voldoende helder, is het beeld volledig?

Zicht op veelvoorkomende problematiek

In een aantal stappen is het mogelijk, om samen met collega's en samenwerkingspartners in het sociaal domein, een beeld te vormen van problematiek die veel voorkomt bij jullie in de gemeente of in een wijk of dorp.

CHECK: Zijn er al passende voorzieningen of activiteiten voor dit vraagstuk?

- Wat bestaat er qua voorzieningen en activiteiten, formeel en informeel? Waar kun je naar doorverwijzen?
- Zijn er meerdere voorzieningen nodig om de vraag op te lossen? Zo ja, hoe werken die dan samen? En hoe zorg je voor samenhang en eventuele afstemming?
- Onderzoek wel of de beschikbare voorzieningen goed aansluiten bij de behoefte van inwoners.

Voldoende en passende oplossingen/voorzieningen → **sluit aan.**

Check: is het goed mogelijk om door te verwijzen?

Als er geen passende oplossing/voorziening voorhanden is → **wie is dan aan zet?**

Stap 2. Maak een plan van aanpak

Wanneer meerdere maatschappelijke partners nodig zijn voor de collectieve oplossing:

- Spreek **verwachtingen en ambities** naar elkaar uit. Welk probleem willen jullie oplossen of welke kansen verzilveren? Wat is de bedoeling? Wat is jullie visie en gewenste eindresultaat?
- Stel een compacte **werkgroep** samen en benoem de kartrekkers (denk aan commitment, verantwoordelijkheid en mandaat)
- Betrek in de werkgroep **inwoners en/of ervaringsdeskundigen**, zij helpen beter passende oplossingen te vinden, of zorg dat zij regelmatig worden geraadpleegd.
- Wissel uit over wat jullie willen bereiken, stel samen de **bedoeling** en de doelen vast.
- Maak afspraken over ieders **rol en bijdrage** en leg dit vast in een plan.

Stap 3. In uitvoering; samen aan de slag

- **Onder verantwoordelijkheid van de werkgroep** wordt de collectieve voorziening of activiteit in uitvoering genomen.
- Samen volg je de voortgang, je **evalueert tussentijds** en past aan waar nodig. Betrek inwoners worden bij de (tussen)evaluatie.
- **Vier tussentijdse successen** en communiceer over de resultaten.

- Evalueer of de voorziening of activiteit(en) het gewenste effect hebben voor het sociale vraagstuk? Zo niet, ga terug naar stap 1.
- Bespreek wat er nodig is om de voorziening of activiteit door te kunnen laten gaan, en hoe dat geregeld kan worden, wat is daarvoor nodig?
- Is het voortbestaan van de werkgroep wenselijk (valt er nog iets aan te jagen?) of is het in het reguliere aanbod op te nemen?

Wat kan de gemeente doen om collectief werken te stimuleren en borgen?

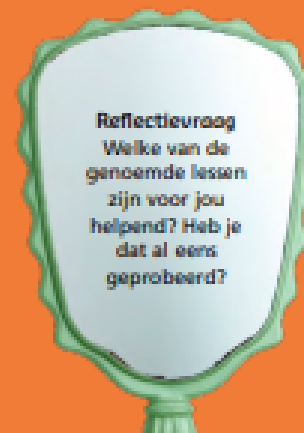

- Zorg als gemeente voor een **heldere opdracht** vanuit de gedachte ‘collectief waar mogelijk, individueel waar nodig’
- De gemeente maakt in beleid en opdrachten aan maatschappelijke organisaties duidelijk dat zij **collectief werken steunt**.
- Als blijkt dat partijen niet of niet goed samenwerken aan collectief werken, dan neemt de gemeente daartoe (tijdelijk) de **regie**.

‘De gemeente de kaders, het wijkteam de inhoud’

Wat helpt bij collectief werken?

- 1** Zorg voor zicht op veelvoorkomende problematiek en kansen in de wijk. Zie ook de [infographic 'Zicht op veelvoorkomende problematiek'](#)
- 2** Zorg als gemeente voor een heldere opdracht vanuit de gedachte 'collectief waar mogelijk, individueel waar nodig'
- 3** Erken de noodzaak van het inzetten van samenlevingsopbouwers en regel dat in
- 4** Spreek als partners in de wijk verwachtingen en ambities naar elkaar uit
- 5** Benoem met elkaar het gedeeld belang; dat verbindt en activeert
- 6** Geef prioriteit aan de opgave in de wijk; iedereen maakt tijd vrij
- 7** Bouw aan vertrouwen in de samenwerkingsrelatie, dus: investeer, zoek elkaar op, ga samen aan de slag en reflecteer (en blijf dit doen)

1. Stelling: Eenmaal individueel gestart is de overstap naar collectief erg moeilijk
2. Stelling: Collectief werken is een bezuinigingsmaatregel
3. Stelling: Laat alle inwoners met een ondersteuningsvraag collectief starten

In de bijeenkomst wisselen we ervaringen uit, komt een goede praktijk aan bod en onderzoeken we samen wat aangrijpingspunten zijn bij preventief werken.

Vanuit Movisie en Integraal Werken in de Wijk brengen we kennis in over datgene wat we al weten m.b.t. mogelijke aanpakken op de drie niveaus van preventie:

1. **primaire preventie** met aangrijpingspunten in de sociale basis,
2. **secundaire preventie** door o.m. zicht op veelvoorkomende problematiek en life-events,
3. **tertiaire preventie** met het vinden van 'tipping points' in het voorkomen van toename van problematiek.

Wil je deelnemen? Meld je aan: T.Renkens@movisie.nl

Op www.movisie.nl:

- [Magazine Collectief - Aan slag in buurten en wijken](#)
- [Routekaart voor collectief werken](#)
- [Infographic: Zicht op veelvoorkomende problematiek](#)

[Balans individuele en collectieve-benaderingen in de wijk \(HU\)](#)

[De waarde van preventie in een veranderend sociaal domein \(HvA\)](#)

Vragen?

Mail: s.vanarum@movisie.nl of h.vanxanten@movisie.nl

Movisie

Voor een positieve verandering

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

